

Styre: Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet
Styresak: 34/24
Møtedato: 7.5.2024
Journalnummer: 2024/1383

Forlengelse av prøveperiode for spesialemnet i «Domsanalyse og domsskriving»

---

1. Bakgrunn og saksgang

Saken ble lagt frem på SU-møte den 04.03.2024, men ble utsatt til møtet den 17.04.2024 da det var behov for ytterligere avklaring av ressursituasjonen:

Sak 9/24	Anmodning om forlenget prøveperiode for spesialemnet JUS266-2-A Domsanalyse og domsskriving.
Vedtak	Studieutvalget utsetter behandlingen av saken til neste møte , for å innhente informasjon om ressursituasjonen.

Emneansvarlig Ragna Aarli opplyser om undervisningstimer og administrativ ressursbruk:

Vi tilbyr 24 timer forelesning i emnet. Så lenge emnet har vært delt mellom Oslo og Bergen har hvert fakultet stått for halvparten (60 t) av undervisningsressursene. I tillegg går det 10 timer til kursansvar. Hvert fakultet tar ansvar for kostnader til sensur av egne kandidater. Sensurkostnadene til hjemmeeksamen + muntlig eksamen for bergensstudentene var 6,8 undervisningstimer til intern sensor + tilsvarende timebruk til ekstern sensor (?). Det var totalt 10 studenter som gjennomførte eksamen i 2023, hvorav 7 var fra Oslo, 3 fra Bergen.

Fra høsten 2024 vil Tromsø komme inn som samarbeidspartner. Det vil da være naturlig å dele undervisningsbelastningen på 3, med 40 timer på hver, slik at undervisningskostnadene for å ha Bergen «med» på dette, blir **40 + 10 = 50 t**.

Det er UiO sin Canvas-løsning som benyttes som felles informasjonssted. Dette kan samordnes mer effektivt.

I saksopplysningen bør også følgende komme frem:

- Emnet har en praksisnærhet som er uten ekstra kostnader for oss: 5 dommere bidrar uten vederlag med utvelgelse av egne dommer til analyseoppgaver og gir kommentarer til studentenes presentasjoner
- Tingretten tilrettelegger for streaming av rettssaken studentene skal skrive dom fra slik at emnet kan gjennomføres nasjonalt

- Det vil være uheldig for det nasjonale samarbeidet om Bergen trekker seg ut før Tromsø er oppe og går som samarbeidspartner

Studieseksjonen supplerer:

Timeplanlegging

Det kan være vanskelig å kollisjonssikre at tidspunktene UiO legger opp til ikke kolliderer med norske spesialemer hos oss, og det kan gå noe tid til å hindre dette.

Ansvarer ligger også på oss til å ta initiativ til å ta opp tråden ang timeplanlegging.

Før oppstart av undervisning:

Som Ragna påpeker, kan det samordnes mer effektivt rundt bruken av UiOs canvas-løsning. UiB-studentene og administrativt ansvarlig hos oss trenger tilgang til UiOs-canvasløsning og må derfor først opprettes som «UiO-brukere». Administrativt ansvarlig hos oss må derfor sende en oversikt/liste til UiO etter semesterregistrering med div info om UiB-studentene som er oppmeldt samt administrativt ansvarlig.

Gjennom semesteret:

Vår administrasjon er ikke like påkoblet som vi skulle ønske. Vi må etterspørre mye informasjon, og bruker en god del tid på dette. Ellers blir det ikke brukt mye ressurser utover semesteret da det meste styres fra Oslo, og det er selvgående. Dersom en forelesning skulle bli avlyst trengs det for eksempel ikke å brukes tid på å booke nytt rom osv.

Gjennomføring av eksamen:

Det kan være vanskelig å vite hvem vi skal spørre for diverse avklaringer rundt eksamen eller evt andre ting da det har vært uklart hvem som er administrativt ansvarlig på UiO. Dette innebærer en del ressursbruk her, og kan føre til uforutsigbarhet for studentene i et allerede uforutsigbart emne med tanke på at eksamensdatoer ikke er klare på forhånd. Vi har ikke opplevd å få veldig mange henvendelser fra studenter angående dette, men noen.

Vurderingsformene i dette emnet består av innlevering av semesteroppgave samt digital muntlig eksamen. Digital muntlig eksamen er ikke en mye brukt eksamensform på UiB, og det har derfor blitt brukt noe tid på å sette oss inn i dette. Det må blant annet opprettes zoom-møter for de aktuelle kandidatene samt lages en oversikt over kandidater og tidspunkt som legges ut til studentene i Mitt UiB. Denne informasjonen sendes også til sensorer.

Saken ble behandlet på nytt i SU sitt møte den 17.04.2024. SU uttaler:

Studieutvalget oppfordrer fakultetsstyret til å forlenge prøveperioden for emnet med ytterligere to år, til utgangen av 2025.

2. Saksnotat fra emneansvarlig

Det vises til fakultetsstyrets vedtak 10. mai 2022 i sak 41/22 som opprettet spesialemnet [JUS266-2-A Domsanalyse og domsskriving](#) med virkning fra høstsemesteret 2022. Emnet ble opprettet med en prøveperiode på to år, i tråd med Studieutvalgets anbefaling i sak 27/22. Emnet er et tvillingemne som gjennomføres fulldigitalt i samarbeid med Det juridiske fakultet i Oslo. Det juridiske fakultet i Tromsø ønsker å koble seg på emnet fra høsten 2024. Det vil da kunne bli et fulldigitalt nasjonalt emne. Både i lys av dette, og i lys av de forholdene som omtales nedenfor, bes det om at prøveperioden for emnet forlenges med ytterligere to år.

Om spesialemnet

JUS266-2-A er en tvilling til [JUS5061 Domsanalyse og domsskriving](#) som ble etablert ved Det juridiske fakultet ved Universitetet i Oslo i 2021 med professor Jørn Øyrehagen Sunde som emneansvarlig. Professor Ragna Aarli ble utpekt som emneansvarlig i Bergen.

Undervisningsopplegget er fulldigitalt og studentaktivt og inneholder tre hovedelementer:

- 1) **Teoretiske studier av dommer;** I denne delen av kurset får studentene kunnskap om ulike teoretiske perspektiver på domsskriving. Det gis forelesninger om historiske og komparative perspektiv, dommeratferd og faktumvurdering. Litteraturen som er oppført for emnet understøtter særlig dette kurselementet.
- 2) **Praksisorientering om dommer fra ulike domstoler;** I denne delen av kurset analyserer studentene dommer fra fire ulike instanser (tingrett, lagmannsrett, Høyesterett og EMD) som et gruppearbeid. Analysen tar utgangspunkt i en systematisering av domselementer som lagdommer Jussi Pedersen har presentert på bakgrunn av sin doktoravhandling om begrunnelse av rettsavgjørelser. Dommene er valgt ut av dommere fra de ulike instansene og disse deltar i undervisningen og gir kommentarer til studentenes analyser. Denne delen av kurset skal gi forståelse for domstolene sine ulike oppgaver og rammevilkår og betydningen av forskjellene for måten dommer skrives på. Noe av litteraturen som er oppført for emnet understøtter dette kurselementet.
- 3) **Erfaring med domsskriving;** I samarbeid med en tingrett (Hordaland tingrett i 2022 og Oslo tingrett i 2023) får studentene tilgang til partenes faktiske og juridiske utdrag i en sivil sak og anledning til å følge saken fysisk eller digitalt. De skriver en dom fra saken som gruppeoppgave. Dommen de skriver gjøres tilgjengelig for partene i saken. For studentene er det første gang konklusjonen i rettsanvendelsesprosessen virkelig betyr noe for noen. I litteraturen er det først og fremst DAs rapport *Anbefalinger om domsskriving* som understøtter dette elementet.

Domsskrivingen er en kursaktivitet som også er et prøvingsselement. Det regnes som en hjemmeeksamen som teller 40% på karakter. Dette elementet er supplert av individuell muntlig eksamen der studentene får reflektere over dommen de har bidratt til å skrive og blir bedt om å se denne i lys av de ulike teoretiske perspektivene som er belyst i kurset. Dommer Anne Horn har deltatt i sensuren av skriftlige og muntlige presentasjoner både i Oslo og Bergen. Hun har dermed også fungert som en slags nivåkontrollør som motvirker nivåforskjellig bruk av karakterskalaen i Oslo og Bergen.

Evaluering av fellesemnet i 2022 og 2023

Dersom det er en mal og frist for evaluering av spesialemer, bes det om å få dette tilsendt. Sunde og jeg har avtalt å ha et felles evalueringsmøte i løpet av mars.

Som grunnlag for Studieutvalgets beslutning om hvorvidt prøveperioden bør forlenges, gis det her en kort oversikt over de positive erfaringene vi har hatt og hvilke utfordringer som knytter seg til gjennomføring av emnet. Det er utfordringene knyttet til gjennomføring som begrunner ønsket om utvidet *prøveperiode*.

Positive erfaringer med emnet

- **Innhold:** Emnet behandler en sentral rettskilde fra vinkler som er nye for studentene og oppøver evnen til kritisk refleksjon over avgjørelser fra ulike nivåer av domstolhierarkiet. Studentene gir uttrykk for at de opplever emnet som svært relevant.
- **Form:** Studentaktive forelesninger og hjemmeeksamen i grupper bidrar til at emnet engasjerer. Aktivitetskravene gir en del frafall underveis, men studenter som gjennomfører emnet vil utvilsomt ha tilegnet seg det læringsutbytte vi har beskrevet for emnet.
- **Arbeidslivsrelevans:** Emnet har høy arbeidslivsrelevans ved at studentene får dommere fra alle nivåer i domstolene i tale. Erfaringen med domsskriving i en faktisk rettsak gir en kompetanse som langt på vei er overførbart til det å utarbeide avgjørelser på andre områder enn i domstolene. Vi har også fått henvendelse fra dommerfullmektiger som ønsker å delta på emnet.
- **Samarbeid med domstolene:** Både Hordaland tingrett og Oslo tingrett er svært positive til å samarbeide med oss om emnet og til å tilrettelegge for digital overføring av eksamenssaken. Dommerne fra alle instanser deltar vederlagsfritt på forelesningene våre og gir uttrykk for å ha utbytte av studentenes analyser. Fra høsten vil Silje Nordtveit overta «tingrettsforelesningen» fra Anne Horn som er blitt lagdommer i Gulating, Anne Horn overtar «lagmannsrettsforelesningen» fra Henriette Nazarian i Hålogaland og Nazarian går inn i sensorkorpset. I tillegg deltar Kine Steinsvik fra Høyesterett og Arnfinn Bårdsen fra EMD. Vi har etablert et godt samarbeid med domstoler i og for hele landet gjennom dette emnet.

Utfordringer

- **Litteratur:** Siden emnet har både teoretiske og praktiske ambisjoner for læringsutbytte er litteraturgrunnlaget sammensatt av artikler, rapporter og en bok om klarspråk i dommer.

Litteraturlisten er under løpende vurdering og vi har også ambisjoner om å få skrevet mer spesialsydd litteratur for emnet, men tiden har så langt ikke strukket til for dette.

- **Markedsføring:** Emneansvaret har vært håndtert ved siden av rollen som prodekan, og jeg har verken hatt kunnskap om hvordan spesialeemner markedsføres eller kapasitet til å undersøke dette. Så langt har det vært få studenter fra Bergen som har meldt seg på emnet, og enda færre som har tatt eksamen. I 2022 var det 1 student som tok eksamen, i 2023 var tallet 3. Emnets form kan være en utfordring fordi det krever aktiv deltakelse på bestemte tidspunkt som kan kollidere med annen undervisning.
- **Berømming av eksamenssak:** Sivile saker blir ofte forlikt eller utsatt, og det har vist seg å være vanskelig å få berømmet i god tid en eksamenssak som studentene kan følge. Til tross for at vi la eksamenssaken til Oslo tingrett ved sist gjennomføring, og denne domstolen har relativt mange saker i oktober-november, fikk studentene kort varsel om når de måtte være til stede for å følge saken. Dette førte til noe frafall. Vi ønsker å få til en bedre løsning for dette, men er usikker på hva som er praktisk gjennomførbart fra domstolene sin side.

Oppsummering

Emnet har et innhold og en form som gjør det til et unikt og praksisnært tilskudd til spesialeemneporteføljen og har åpnet for en samarbeidsarena med domstolene som både fakultetet og domstolene kan synes å ha nytte og glede av. Det er også utfordringer, særlig knyttet til ressursbruk på få studenter. Siden det ser ut til at også Universitetet i Tromsø vil opprette et tvillingemne, ligger det an til at emnet blir nasjonalt og at det må etableres et nytt samarbeid med den emneansvarlige ved UiT fra høsten av.

23.02.2024

Ragna Aarli

Emneansvarlig

Merknader fra dekan og fakultetsdirektør

Emnet har hatt en del utfordringer knyttet til administrasjon som det er redegjort for foran. Det er også få studenter fra vårt fakultets som har avlagt eksamen. Samtidig er det svært ønskelig å få til emner som involverer studenter fra andre juridiske læresteder, og det er også gledelig at Tromsø nå skal være med. Emnet er også praksisnært, noe som har vært etterspurt av studentene. Dekan og fakultetsdirektør foreslår derfor å videre prøveperioden med to år.

forslag til vedtak:

Prøveperioden for JUS266-2-A Domsanalyse og domsskriving forlenges med ytterligere to år, til utgangen av 2025.

Karl Harald Søvig
dekan

Øystein L. Iversen
fakultetsdirektør

23.04.2024
ANNNI

Vedlegg: Emneevaluering H-23

Emneansvarlig

Ragna Aarli

E-post

ragna.aarli@uib.no

Dette emnet har mer enn én emneansvarlig

- Ja

Emneansvarlig

Jørn Øyrehagen Sunde

Kurset/emnet som evalueres her ble avholdt

Høst 2023

Evalueringen gjelder dette kurset/emnet:

Annet emne

Emnenavn

JUSS266-2-A

Har det blitt gjort endringer i kurset siden forrige gang det ble avholdt? Hvis ja: hvilke?

Ja, eksamenssaken studentene skal følge og skrive dom fra ble flyttet fra Hordaland tingrett til Oslo tingrett for å få bedre kontroll med tidspunktet for gjennomføring. Oslo tingrett har flere sivile saker enn HOT, men det var også et problem at flere av disse ble forlikt og falt bort som mulig eksamenssak.

Kursets struktur

Kurset har en balansert sammensetning av forelesninger, studentaktive bidrag med domsanalyse og kommentarer fra dommerne som har skrevet dommen, domsdeltakelse, skriftlig gruppearbeid og muntlige presentasjoner.

Digitale elementer i kursgjennomføringen

Kurset er et felleemne med Oslo og både forelesninger og muntlig eksamen avholdes digitalt. Studentene kunne velge mellom fysisk tilstedeværelse eller deltakelse via digital link når det gjaldt eksamenssaken i Oslo tingrett.

Litteratur

Den nye litteraturen Bjørneke m.fl., Klarspråk i domar og Hellerslias artikkel "Likhet for loven - med dommeren som variabel", LoR 2023 s. 95-118 var positive erstatninger og tilskudd til litteraturlisten. Vi savner fortsatt litteratur som reflekterer over faktumgjengivelse i rettslige avgjørelser, men vil vurdere å utvikle ny litteratur om dette selv.

Studentenes arbeidsuke er normert til 40 timer i uka iht sentralt regelverk. I lys av dette: hvordan vurderer du arbeidsbelastningen i kurset ditt?

Arbeidsbelastningen er ujevn. Kurset er bare på 10 ECTS og strekker seg over hele semesteret. Det er liten arbeidsbelastning i første halvdel av semesteret der emneansvarlige foreleser. I siste halvdel kreves det mye studentaktivitet og domsskriving i grupper oppfattes nok som krevende (men givende).

Forelesninger

Kurset er praktisk orientert mot domsanalyse og domsskriving. Forelesningene skaper en sammenheng, aktualitet og nærhet til oppgaven (ved møte med dommere på alle nivåer i det norske domstolssystemet)

som litteraturen ikke kan gi.

Forelesningene er digitale og blir ikke publisert i opptak fordi kurset krever høy studentaktivitet, noe som forutsetter digital tilstedeværelse. Det ble gjort unntak for en samling med dommer fra Oslo tingrett som falt sammen med eksamen for noen studenter i Oslo. Flere digitale samlinger der første time består av domsanalyse av studenter og påfølgende time består av tilbakemeldinger fra dommeren som har skrevet dommen, fremstår som et vellykket grep.

Gruppemøter

Grupper blir satt sammen av studenter fra Oslo og Bergen i to ulike sammenhenger:

- 1) Domsanalyse i grupper (1 time av 2 timers samling)
- 2) Domsskriving i grupper (eksamensoppgave)

Det er synlig på forelesning og eksamen om gruppearbeidet ikke har fungert optimalt, men ordningen fremstår generelt som en god løsning.

Skriftlige oppgaver

Det varierer om domsanalyseoppgavene er nye eller gjenbrukes. Vi lar det være opp til dommeren som velger ut avgjørelser for oss.

Studentene skriver dom i en verserende sak for domstolen. Dette er en hjemmeeksamensoppgave som alltid er ny.

Obligatorisk oppgave

Oppgaven var svært krevende på faktumsiden i år. Det var en todagers sak om krav etter oppussing av en leilighet basert på uaktsomhet fra en interiørarkitekt. Det er vanskelig å vite på forhånd hvor vanskelig dommen blir å skrive for studentene. I år syntes også dommeren i Oslo tingrett det var en krevende sak å strukturere. For studentene er det læring også i dette.

Antall oppmeldte til eksamen	3
-------------------------------------	---

Antall som faktisk møtte til eksamen	3
---	---

Antall norske studenter	3
--------------------------------	---

Antall utenlandske studenter	0
-------------------------------------	---

Eksamensoppgave og sensorveiledning

Oppgaven var å skrive dom i en faktisk sak.

Spørsmål til muntlig ble forberedt av de to emneansvarlige sammen med lagmannsrettsdommer Anne Horn. Dommeren som behandlet saken i Oslo tingrett stilte til samtale med studentene etter at de hadde levert sin dom, men før muntlig eksamen der den enkelte skulle forklare valg gjort i dommen som var skrevet som et gruppearbeid.

Sensorkorpset

Vi har vært et fast sensorkorps de to gangene emnet har vært tilbudt i Bergen. Skriftlig sensur av dommene er felles for UiB og UiO. Ved muntlig eksamen bistår dommer Anne Horn emneansvarlig i hhv Bergen og Oslo. Anne Horn deltar også som foreleser i emnet.

Karakterfordeling, strykprosent og frafall

Det er relativt høyt nivå på dem som klarer å gjennomføre kurset, men toppkarakter ble ikke gitt i Bergen i

år. Det er relativt stort frafall underveis, og dette henger nok noe sammen med at det er vanskelig å spikre datoer for eksamenssaken studentene skal følge. Begge de to årene emnet har vært arrangert, har dette skjedd nokså sent. Studenter som skal fullføre emnet må m.a.o være nokså fleksible.

Klagesensur og eventuelle kontrollkommisjoner

Har ikke mottatt klager.

Andre elementer knyttet til eksamen som bør påpekes

Studentene får tilbakemeldinger på eksamenspresentasjoner i direkte forlengelse av muntlig eksamen med den enkelte.

Årets digitale tilbakemelding fra studentene

Jeg har ikke mottatt noen digital tilbakemelding fra studentene.

Internasjonalisering

Det er en egen samling om EMD-avgjørelser der Arnfinn Bårdsen kommenterer studentenes analyse av en av avgjørelsene han har vært med på å skrive.

Boken Klarspråk i domar er svensk og det blir vektlagt å få frem at fokus på kvalitet i domsskriving er en internasjonal trend.

Samlet vurdering av kurset, og ev. forslag til tiltak for neste års kurs

Kurset gir studentene øvelse i bevisvurdering og praktisk domsskriving og fremstår slik som et kjærkomment praksisnært tilskudd til obligatoriske fag.

Lokaler og undervisningsutstyr

Kun digital plattform
